

Aan:
Minister van OCW
Mevrouw I. van Engelshoven
Postbus 16375
2500 BJ DEN HAAG

Van:
Vereniging Nederlandse Poppodia en -Festivals (VNPF)
Bataviastraat 24 / unit 1.13
1095 ET AMSTERDAM

Amsterdam, 29 april 2019

Geachte mevrouw Van Engelshoven,

Graag brengen wij u, als verenigde poppodia en popfestivals, de VNPF, op de hoogte van onze reactie op het besteladvies van de Raad voor Cultuur '*Cultuur dichtbij, dicht bij cultuur*' dat 11 april jongstleden is gepubliceerd.

Bij wijze van samenvatting vooraf benadrukken wij vooreerst de volgende punten, een toelichting volgt daarna.

De VNPF:

- is verheugd met het advies van de Raad voor Cultuur de BIS pluriform te maken. Het belang van popmuziek voor het Nederlandse, culturele klimaat is echter dermate betekenisvol dat er meer poporganisaties in de BIS moeten.
- ... Vindt dat de afnamesubsidies bij het Fonds Podiumkunsten substantieel verhoogd moeten worden. Dit dient het realiseren van de beoogde doelen als 'meer ruimte voor nieuwe genres' en 'publieksverbreding'.
- ... Wil een programmeringsimpuls voor diverse programmering. **Programma's zijn de sleutel tot divers publieksbereik.** Hetgeen weer bijdraagt aan divers bestuur en personeel.
- ... Wil een *lean & mean* Pop-Agentschap in de ondersteuningsstructuur dat de pop-specifieke behoeften meer direct dient.
- ... Ziet dat de *Fair Practice Code* een eigen, oncontroleerbaar en ondermijnd leven begint te leiden en breder moet worden uitgelegd dan enkel als eerlijk beloningsinstrument.
- ... Wil dat u uw verantwoordelijkheid voor het bestel ook buiten het cultuurbeleid neemt en bedreigingen zoals de Wet arbeidsmarkt in balans (WAB), die zeer nadelig is voor werkgevers én werknemers in de cultuur, zoveel mogelijk tegengaat.
- ... Ervaart dat de cultuurregio-profielen **vooral de 'oude'** situatie beschrijven en niet wat nodig is om een levendig cultuurbeleid in de regio te ontwikkelen. De Raad voor Cultuur neemt te makkelijk aan dat gemeenten ook de portemonnee gaan trekken als het om het ondersteunen van cultuur gaat.
- ... Denkt dat het veranderen van de financier van een aantal producerende organisaties (van Fonds Podiumkunsten naar BIS) niet per se bijdraagt aan een echte doorstroom van nieuw talent en een rijke en levendige cultuursector.

Meer popmuziek in de nieuwe BIS

Het goede aan popmuziek is onder andere dat het, naast het zijn van een volwaardige kunstvorm, ook probleemloos andere doelstellingen in het cultuurbeleid dient. De poppodia en popfestivals programmeren inclusief, we trekken een divers publiek. Popmuziek is van alle leeftijden, culturen en sociale klassen. Het is laagdrempelig. Popmuziek is vaak de eerste stap in de carrière van een cultuurconsument. Popmuziek kent meer dan een half miljoen actieve beoefenaars en talentontwikkeling en educatie vinden in alle fasen van de ontwikkeling van de popartiest plaats. De VNPF is mede daarom opgetogen over het advies van de Raad de BIS pluriform te maken en uit te breiden met meer - minder canonieke - culturele genres, zoals popmuziek. *Dance* en *urban* zijn wat ons betreft onderdeel van de popmuziek.

Popmuziek is momenteel niet of onvoldoende gerepresenteerd in het landelijke cultuurbeleid. Popmuziek trekt op podia 9,3 miljoen¹ bezoeken. Festivals die popmuziek programmeren trokken in 2017 18,2 miljoen² bezoeken. De podia en festivals creëren door het programmeren van popmuziek culturele (identiteit, artistieke), economische (toeleveranciers, export, bezoek) en maatschappelijk (diversiteit, sociale cohesie, burgerschap) waarden die volgens de VNPF een meer prominente weerslag in het cultuurbeleid moet hebben. Zowel op rijksniveau³ als bij gemeenten⁴ blijft het subsidiëren van programmeren van popmuziek een ondergeschoven kind. De ondersteuning van de poppodia en popfestivals staat niet in verhouding tot andere deelsectoren in de cultuur; zowel absoluut als relatief.

Het is heel goed dat er in het advies één popfestival aangewezen wordt als topvoorziening in de BIS. Wij vinden, gezien de betekenis van popmuziek, dat er in de BIS voor popmuziek meer topvoorzieningen moeten worden aangewezen. Het advies van de Raad is zo te interpreteren dat naast festivals ook podia (conform musea) topinstelling kunnen zijn. Dat zien wij graag terug in uw uitgangspuntenbrief.

Substantieel uitbreiden afnameregelingen Fonds Podiumkunsten

Wij zijn verheugd dat de Raad adviseert de goed functionerende systematiek van afnamesubsidies voor podia en festivals verder uit te breiden. Wat de VNPF betreft verdriedubbelt dit budget. Afnameregelingen die de kunst van het programmeren ondersteunen, zorgen ervoor dat artiesten aan publiek worden gebonden en omgekeerd. Afnameregelingen dienen ook doelstellingen die worden nagestreefd met het cultuurregio- en diversiteitsbeleid. Programmeurs van podia en festivals weten als lokale *gate keepers* wat wél en wat niet 'werkt'. Angst dat daarmee inhoudelijk geen belangwekkend aanbod ontstaat, achten wij ongegrond.

Diversiteit start bij programmeren

Zonder concessies te doen aan de inhoud heeft de popsector altijd met publieksbereik als een van de cruciale criteria geprogrammeerd. Er wordt altijd gekeken of er voor verschillende publieksgroepen een boeiend en belangwekkend muziekprogramma is te organiseren. Dat betekent dat er, met name in grootstedelijke omgeving, zeer diverse en goed bezochte

¹ <https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2018/51/musicals-en-opera-s-trekken-meer-publiek>

Plus 2,5 miljoen bezoeken aan Johan Cruyff Arena, Gelredome, AFAS Live, Ziggo Dome etc.

² <http://vrem.nl/nieuws/festivalmonitor-opnieuw-groei-festivals-bezoek-meer-verspreid-over-nederland/>

Dit aantal is gecorrigeerd op dag-bezoek. Bijvoorbeeld, de festivalmonitor telt bij een festival als Lowlands 165.000 bezoeken. Het is meerdaags en er worden 55.000 kaarten verkocht. Hier wordt met 55.000 gerekend.

³ Op dit moment zit er geen popmuziek in de BIS. Via het Fonds Podiumkunsten gaat ca. 1/20^e (!) deel van het totale budget naar popmuziek.

⁴ Theaters en concertzalen aangesloten bij de VSCD hebben een subsidiedekkingspercentage van 46% (271, 4 miljoen). Een groot deel van het programma's op deze podia ontvangt subsidie via BIS of Fonds Podiumkunsten. Bron: <https://www.vscd.nl/media/files/publicatie-podia-2017-vscd.pdf>

Poppodia hebben een subsidiedekkingspercentage van 25% (36,8 miljoen). Het programma van deze podia ontvangt nauwelijks of geen directe subsidie. Bron: <https://vnpf.nl/media/files/vnfp-poppodia-en-festivals-in-cijfers-2017.pdf> Wij hechten er overigens belang aan te benadrukken dat we de VSCD-leden deze bijdragen van de overheden niet misgunnen, integendeel.

Het subsidie aan festivals is haast te verwaarlozen en lastig te meten aangezien de meeste festivals geen subsidie ontvangen.

programma's zijn ontwikkeld, of dat nu voor LGBTQ community is of voor mensen met een Braziliaanse, Afrikaanse en/of Arabische achtergrond. Er is onze sector veel ervaring opgedaan met dit soort zogenaamde product marktcombinaties. Dit heeft ook een enorme impuls betekent voor inclusief personeelsbeleid. De Code Culturele Diversiteit is daarom voor een deel van onze leden *business as usual*.

Tegelijkertijd zijn er ook organisaties in onze achterban aan te wijzen die nog ondersteuning nodig hebben om deze transitie zorgvuldig te kunnen maken. Wij geloven dat het programmeren van muziek daar een cruciale rol in speelt. De VNPF ziet op dit vlak nog veel onbenutte kansen liggen. Willen we in Nederland écht naar een meer inclusief cultuurbeleid dan moet er meer geoordeeld programmeringsgeld komen. Een programmeringsimpuls voor meer diverse programmering (niet westerse popmuziek bijvoorbeeld), waarin de programmerende organisatie bij voorkeur samenwerkt met organisaties uit de doelgroep heeft volgens ons een effectievere werking dan het delen van informatie (**tussen 'niet-zo-diverse' professionals**) en het uitreiken van prijzen. Deze programmeringsimpuls wordt wat ons betreft een nieuwe afnameregeling.

Een instituut is mooi, maar een Pop-Agentschap is beter

Het advies van de Raad om een podiumkunstinstituut in het leven te roepen juichen wij toe, echter de VNPF heeft een voorkeur voor een apart Pop-Agentschap voor de popsector. De instituten in de huidige ondersteuningsstructuur bieden nauwelijks toegevoegde waarde voor de (pop)muziekwereld. Een nieuw, ambtelijk, te abstract opererend podiumkunsteninstituut draagt een overeenkomstig risico in zich. Een dergelijk instituut zal, overigens goed bedoeld, vooral uitvoering geven aan Rijksbeleid in plaats van dat het de sector echt verder helpt. Bij een instituut dat alle belanghebbenden in de podiumkunstensector tevreden moet houden, ligt stroperigheid en vervreemding van behoeftes op de loer. De popmuziek heeft ook een andere positie in het **podiumkunstenveld. Veel tijd zal verloren gaan aan 'invechten' en strijd om een eerlijk deel van de taart.** Tijd die beter ingezet kan worden voor het helpen van de sector. De popmuziek functioneert in een steeds sneller veranderende omgeving. Wij zien een kleine, slagvaardige, snel opererende organisatie voor ons die dicht op de vragen uit de sector zit en midden in de sector staat. Een mogelijk alternatief zou kunnen zijn een muziekbureau dat, ook *lean & mean*, dichtbij en in dienst van de verschillende muziekcoalities⁵ werkt.

De Raad vraagt ook om een organisatie voor publieksonderzoek. De VNPF vindt dat naast publieksonderzoek ook bevolkingsonderzoek gedaan moet worden. Wij zijn van mening dat dit voor minder geld belegd kan worden bij brancheverenigingen en/of een deel van de huidige ondersteuningsstructuur. Een nieuwe organisatie is niet nodig.

Fair Practice Code wordt problematisch toegepast

De Raad adviseert de *Fair Practice Code* (FPC) een voorwaarde voor subsidietoekenning te maken. Los van het feit dat de Raad niet aangeeft op welke wijze dat moet worden gehandhaafd en waarop moet worden getoetst, hebben wij ernstige bedenkingen bij de FPC als subsidievoorwaarde.

De VNPF is vanzelfsprekend voor eerlijke beloning in de gehele sector. Wij waren ook betrokken, als onderdeel van de begeleidingscommissie, bij de totstandkoming van de tweede versie van de FPC. Echter als het subsidie (ook gemeentelijk) aan cultuur gelijk blijft, zal een verengde, als een soort gagenorm toegepaste FPC onherroepelijk leiden tot ernstige verstarring van de popmuziek. Slechts de robuust gesubsidieerde instellingen kunnen echt werk maken van deze FPC. Zelfs dit gecanoniseerde deel van de cultuursector zal keuzes moeten maken en minder kunnen doen bij het toepassen van de FPC. Deze **'meer-voor-minder'** benadering is een politieke keuze. Het deel van de sector wat voor de beoogde, 'grotere veelkleurigheid' moet zorgen, zal niet kunnen voldoen aan de FPC. Gevolg zal zijn dat het gewenste 'open', 'gelaagde' en 'beweeglijke' culturaanbod verstart en juist op slot gaat en marginaliseert. Cultuur wordt dan een in toenemende mate elitaire, van de maatschappij afgezonderde, aangelegenheid: een makkelijke

⁵ Popcoalitie; Klassieke Muziek Coalitie; *Jazz, World & Contemporary Coalition*

kop van jut voor allerlei aan invloed winnende populistische bewegingen.

Daarnaast verschuift de discussie naar de ongemakkelijke en oneigenlijke vraag wie wél en wie niet een professioneel (pop)artiest is.

De FPC gaat niet alleen over artiesten en zzp-ers, maar ook over mensen achter en naast de schermen. In de popsector is een groot deel vrijwilliger⁶. De lonen lopen achter vergeleken bij andere sub-domeinen in de cultuursector. **Die op hun beurt weer achterlopen bij de 'gewone'** beroepsbevolking. Tegelijkertijd is het in de huidige arbeidsmarkt haast onmogelijk geschikt personeel te vinden voor sleutelposities. Als ledenvereniging vragen wij ook aandacht voor deze structurele onder-financiering van onze leden.

De FPC gaat niet alleen over beloning, maar ook over transparantie. Wij werken graag mee aan openheid over beloning en *governance*. Echter er zijn meer partijen die in onze keten een rol spelen en fors op de begroting drukken. De collectieve beheersorganisaties die onder andere in de popsector auteurs- of naburige rechten innen, mogen wat ons betreft ook meer transparant worden over a) de bedragen die zij innen, b) de retributie richting artiesten en c) de organisatiekosten om dit voor elkaar te krijgen.

WAB een bedreiging buiten het cultuurbeleid

De Raad maakt in haar advies gebruik van de gelegenheid uitstapjes te maken naar andere beleidsdomeinen (auteursrechten, duurzaamheid). De VNPF zou graag willen dat u zich buigt over de gevolgen van nieuw arbeidsjuridisch beleid. Zowel werkgevers als werknemers in de cultuur zullen nadelige gevolgen ondervinden van de onzekerheid die het kabinet introduceert met de WAB. Eigenlijk wordt iedereen in 2020 flexwerker met de nieuwe wetgeving. Volkomen in tegenspraak met doelen die worden nagestreefd met bijvoorbeeld de Arbeidsmarktagenda. Naast de versoepeling van het ontslagrecht, worden mensen met een flexcontract duurder voor werkgevers, wat ervoor moet zorgen dat werkgevers minder vaak voor een flexconstructie zullen kiezen. Een cirkelredenering die in grote delen van de cultuursector (met name bij festivals) echt problemen zal gaan veroorzaken.

Cultuurregioprofielen start van een proces

De popsector is niet of nauwelijks betrokken geweest bij het ontstaan van de regionale cultuurprofielen. Een groot deel van de regionale cultuurprofielen is uit te leggen als het zeker stellen van de lokale status quo (lees: subsidie van het Rijk dat landt in de desbetreffende regio) in plaats van dat daadwerkelijk is gekeken a) waar lokaal de (complementaire) kansen en eventuele **'blinde vlekken'** liggen en b) wat anders zou moeten en beter zou kunnen. Toch ziet de VNPF dit als het begin van een proces waarin gewerkt wordt aan het goed op elkaar aan laten sluiten van nationaal en lokaal cultuurbeleid.

Er wordt echter door de Raad wel vrij makkelijk gewezen op de verantwoordelijkheid van de andere overheden. Het is maar de vraag of gemeenten en provincies zich mede verantwoordelijk gaan voelen en dat ook gaan uiten door budgetten beschikbaar te stellen voor een 'open', 'veelkleurig' en 'beweeglijk' cultuurbestel. Wij worden als branchevereniging, ondanks dat het economisch voor de wind gaat, nog dagelijks geconfronteerd met bedreigende bezuinigingen bij gemeenten omdat zij tegen elke prijs de tekorten in het sociale domein willen blijven financieren. Ook deze redenen dragen bij aan het feit dat er in de regioprofielen weinig tot geen aandacht is voor popmuziek.

Doet de stelselwijziging wat het moet doen?

Aan de ene kant doet de Raad een zeer prijzenswaardige en moedige poging het bestel anders in te richten zodat het beter aansluit op de maatschappelijke realiteit. Aan de andere kant lijkt het dat de partijen die het huidige bestel vormen toch tevreden worden gehouden. Met andere woorden

---

⁶ 56% van de medewerkers (ca. 4.000) bij de podia allen al is vrijwilliger. Zij nemen 17,4% van alle werkuren voor hun rekening. 10,5 % wordt door stagiairs gedaan. Slechts 55% van de werkuren wordt gedaan door mensen in loondienst. Zzp-ers nemen 7,5% van de werkuren voor hun rekening, de overige 9,6% wordt gedaan door 'payrollers' en uitzendkrachten. (bron: Poppodium Analyse Systeem 2017) .

er lijken geen rigoureuze inhoudelijke keuzes te worden gemaakt. Met name de wat geforceerd overkomende rubricering (topinstellingen, keteninstellingen) en de verplaatsing van een aantal organisaties van Fonds Podiumkunsten naar BIS maakt dat de VNPF zich afvraagt of dit nu de zogenaamde '**gevestigde** orde' gaat helpen of gaat zorgen voor een echte doorstroom van nieuw talent en een rijk en levendige cultuursector.

Daarom vestigen wij nog eens de nadruk op de noodzaak van het verstrekken van de afname-subsidiering. Deze subsidie moet substantieel worden verhoogd om de beoogde doelen als ruimte voor nieuwe genres en publieksverbreding te realiseren. Het oormerken van robuuste budgetten in de BIS voor bestaand muziekaanbod geeft ons weinig hoop dat dit bij zal dragen aan de gewenste doelstellingen. We sluiten ons met die vrees aan bij de reactie van de Rijksfondsen op dit punt.

Graag gaan wij met u en/of uw departement in gesprek om een en ander toe te lichten dan wel verdere ideeën te ontwikkelen.

Met vriendelijke groet,

Berend Schans
Directeur VNPF